

27. 11. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze jednostranně měnit cenu díla určenou podle rozpočtu?

V praxi se lze často setkat s přesvědčením, že cena určená podle rozpočtu umožňuje zhotoviteli jednostranně požadovat zvýšení ceny v případě, že se objeví potřeba víceprací. Nežádá se také setkat s názorem, že v případě ceny určené podle rozpočtu je objednatel oprávněn požadovat snížení ceny v situaci, že například na zhotovení díla bylo použito méně materiálu, než bylo původně předpokládáno. Jsou tyto názory opodstatněné?

Rozpočet lze obecně charakterizovat jako podrobněji, resp. položkově specifikovanou cenu díla. Účelem rozpočtu je především umožnit objednateli získat bližší představu o nákladech spojených s vyhotovením díla a podle toho mu poskytnout možnost vyhodnotit jejich přiměřenost. Primárním účelem rozpočtu tedy není stanovení odhadu ceny díla, nýbrž blíže tuto cenu díla rozvést. V tomto ohledu je možné rozpočet chápat jako určitý druh pevné ceny díla.

Tomuto pojetí odpovídá i právní úprava v občanském zákoníku, která v zásadě upravuje cenu určenou podle rozpočtu v obdobném režimu jako v případě ceny ujednané pevnou částkou. Podle ustanovení § 2620 občanského zákoníku platí, že je-li cena ujednána pevnou částkou nebo odkazem na rozpočet, který je součástí smlouvy nebo byl objednateli sdělen zhotovitelem do uzavření smlouvy, nemůže ani objednatel ani zhotovitel žádat změnu ceny proto, že si dílo vyžádalo jiné úsilí nebo jiné náklady, než bylo předpokládáno.

Pokud tedy smluvní strany nemají dohodnuto něco jiného, pak obecně platí, že v případě ceny určené podle rozpočtu není možné, aby zhotovitel mohl jednostranně požadovat zvýšení ceny díla z důvodu vzniku víceprací. Stejně tak ale není možné, aby objednatel jednostranně požadoval snížení ceny díla z důvodu toho, že zhotovení díla vyžadovalo méně práce či méně materiálu, než předpokládal dohodnutý rozpočet. V případě ceny určené podle rozpočtu tedy jakékoli následné změny ceny díla vyžadují vždy shodu vůle obou stran, tedy změnu stávající smlouvy o dílo.

Je však třeba podotknout, že právní úprava smlouvy o dílo je v zásadě dispozitivní, a je tedy nutné vždy přihlížet k vůli stran projevené ve smlouvě o dílo. I právní úprava počítá s určitými případy, kdy bude možné požadovat změnu ceny díla. Nicméně i v těchto případech není možné tuto cenu díla jednostranně měnit, jak je dále vysvětleno.

Smluvní strany si především mohou ujednat výhradu, že se u příslušného rozpočtu nezaručuje jeho úplnost. Tato výhrada je praktická v případě, že nelze předem odhadnout rozsah případných prací či materiálu nutného k realizaci díla. V tomto případě může zhotovitel požadovat zvýšení ceny díla,

avšak pouze za předpokladu, že tyto vícepráce nebylo možné objektivně předvídat v době uzavření smlouvy.

Další výhradou může být ujednání, že rozpočet je nezávazný. Tato výhrada je použitelná v případě, že lze očekávat zvýšení cen materiálů v době mezi uzavřením smlouvy a realizací či ukončením díla. I v tomto zhotovitel může požadovat zvýšení ceny díla. Nicméně i zde platí omezení, že toto navýšení je možné pouze v rozsahu, ve kterém dojde k nevyhnutelnému převýšení účelně vynaložených nákladů nad náklady zahrnuté do rozpočtu.

Aby však zhotovitel mohl požadovat zvýšení ceny díla, musí učinit včasnou notifikaci objednateli, tedy musí objednateli oznámit nutnost překročení rozpočtované částky a výši požadovaného zvýšení ceny bez zbytečného odkladu poté, kdy se při provádění díla ukázala jeho nevyhnutelnost.

V obou shora uvedených případech však přesto platí, že ke změně ceny díla je nutný souhlas objednatele. Zhotovitel tedy nemůže měnit cenu díla jednostranně, aniž by s tím objednatel nesouhlasil. Pokud pak objednatel se zvýšením ceny díla nesouhlasí, určí cenu na návrh zhotovitele soud.

Právní úprava také počítá s možností, že nastane zcela mimořádná nepředvídatelná okolnost, která dokončení díla podstatně ztěžuje. I v tomto případě bude možné požadovat zvýšení ceny díla. Nicméně stejně jako ve shora uvedených případech, i v této situaci bude možné tuto cenu zvýšit pouze rozhodnutím soudu, pokud by objednatel s navýšením ceny díla nesouhlasil.

Z výše uvedeného vyplývá, že určení ceny podle rozpočtu, včetně případných výhrad, nezaručuje možnost zhotovitele jednostranně cenu díla měnit. Vzhledem k dispozitivnosti právní úpravy smlouvy o dílo je tedy nutné, aby si smluvní strany v případě potřeby veškeré odchylky od zákonné úpravy výslovně sjednaly. Pak by soud v případě sporu mezi smluvními stranami přihlížel k jejich vůli projevené ve smlouvě o dílo a ke konkrétním okolnostem případu.

JUDr. Ondřej Caska,
advokát

[VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ advokátní kancelář s.r.o.](#)

Husova 242/9
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 220 775
Fax: +420 222 220 804
e-mail: info@vcv.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)